

Svensk författningssamling

Lag om ändring i lagen (1999:116) om skiljeförfarande

SFS 2018:1954

Publicerad
den 4 december 2018

Utfärdad den 29 november 2018

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om lagen (1999:116) om skiljeförfarande

dels att 2, 8, 14, 16, 22, 27, 31, 34, 36, 41, 43, 44, 46–48, 50, 52 och 54 §§ och rubriken närmast före 43 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 4 a, 23 a, 27 a och 45 a §§, av följande lydelse.

2 § Skiljemännen får pröva sin egen behörighet att avgöra tvisten.

Om skiljemännen i ett beslut har funnit att de är behöriga att avgöra tvisten, får den part som är missnöjd med beslutet begära att frågan prövas av hovrätten. Talan ska väckas senast trettio dagar från det att parten fick del av beslutet. Skiljemännen får fortsätta skiljeförfarandet i avvaktan på domstolens avgörande.

I fråga om talan mot en skiljedom som innefattar ett avgörande om behörigheten gäller 34 och 36 §§.

4 a § En domstol får inte mot en parts bestridande pröva en talan om skiljemännens behörighet i ett visst skiljeförfarande på annat sätt än som anges i 2 §, om talan har väckts sedan skiljeförfarandet inletts.

Första stycket gäller inte i mål mellan en konsument och en näringsidkare, om konsumenten för talan om att ett skiljeavtal har gjorts gällande mot honom eller henne i strid med 6 §.

8 § En skiljeman ska vara opartisk och oberoende.

En skiljeman ska på yrkande av en part skiljas från sitt uppdrag, om det finns någon omständighet som kan rubba förtroendet för skiljemannens opartiskhet eller oberoende. En sådan omständighet ska alltid anses föreligga

1. om skiljemannen själv eller någon närstående till skiljemannen är part eller annars kan vänta beaktansvärd nytta eller skada av tvistens utgång,

2. om skiljemannen eller någon närstående till skiljemannen är ledamot av styrelsen för ett bolag eller någon annan sammanslutning som är part eller annars är ställföreträdare för en part eller för någon annan som kan vänta beaktansvärd nytta eller skada av tvistens utgång,

3. om skiljemannen som sakkunnig eller annars har tagit ställning i tvisten eller hjälpt en part att förbereda eller utföra sin talan i tvisten, eller

4. om skiljemannen har mottagit eller förbehållit sig ersättning i strid med 39 § andra stycket.

¹ Prop. 2017/18:257, bet. 2018/19:JuU6, rskr. 2018/19:41.

14 § Om parterna var för sig ska välja skiljeman och den ena parten i en begäran om skiljedom enligt 19 § har underrättat motparten om sitt val av skiljeman, är motparten skyldig att inom trettio dagar från mottagandet av underrättelsen skriftligen underrätta den första parten om sitt val av skiljeman. En part som på detta sätt har underrättat motparten om sitt val av skiljeman får inte återkalla valet utan motpartens samtycke.

Om motparten låter bli att utse skiljeman inom den angivna tiden, ska tingsrätten på ansökan av den första parten utse skiljeman.

Om ett skiljeförfarande har påkallats mot flera motparter och dessa inte kan enas om valet av skiljeman, ska tingsrätten på ansökan av en motpart, inom den frist som anges i första stycket, utse skiljemän för alla parter och samtidigt skilja en redan utsedd skiljeman från uppdraget.

16 § Om en skiljeman avgår eller skiljs från uppdraget på grund av omständigheter som förelåg när skiljemannen utsågs, ska tingsrätten på ansökan av en part utse en ny skiljeman. Om skiljemannen utsågs av en part ska tingsrätten, om inte särskilda skäl talar emot det, utse den person som parten föreslår till ny skiljeman.

Om skiljemannen inte kan fullgöra uppdraget på grund av omständigheter som har uppkommit efter valet, ska i stället den som ursprungligen haft att göra valet utse en ny skiljeman. Vid detta val tillämpas 14 § första och andra styckena och 15 §. Tiden för att utse en ny skiljeman är även för den part som har begärt skiljedomen trettio dagar och räknas för alla från det att den som ska utse skiljemannen har fått kännedom om det.

22 § Parterna bestämmer vilken ort i Sverige som ska vara skiljeförfarandets säte. Om parterna inte har gjort detta, ska skiljemännen bestämma sätet.

Skiljemännen får hålla sammanträde på en annan ort i Sverige eller utomlands, om inte parterna har bestämt något annat.

23 a § Ett skiljeförfarande får sammanläggas med ett annat skiljeförfarande om parterna samtycker till det, det är till fördel för handläggningen och samma skiljemän har utsetts i båda förfarandena. Om det finns skäl för det, får skiljeförfarandena särskiljas.

27 § De frågor som har lämnats till skiljemännen avgörs genom skiljedom. Om skiljemännen avslutar skiljeförfarandet utan att avgöra dessa frågor, ska det också göras genom skiljedom, utom i fall som avses i tredje stycket.

Om parterna förlikas får skiljemännen på deras begäran stadfästa förlikningen i en skiljedom.

Andra avgöranden, som inte tas in i en skiljedom, betecknas beslut. Även ett avgörande om avskrivning av ett skiljeförfarande betecknas beslut. För ett sådant beslut gäller dock i tillämpliga delar vad som föreskrivs om skiljedom i denna lag.

Skiljemännens uppdrag anses slutfört när de har meddelat slutlig skiljedom, om inte något annat följer av 32 eller 35 §.

27 a § Tvisten ska avgöras med tillämpning av den lag eller det regelverk som parterna har kommit överens om. Om inte annat framgår av parternas överenskommelse, ska en överenskommelse om att ett visst lands lag ska tillämpas anses innebära en hänvisning till det landets materiella rätt och inte till landets lagvalsregler.

Om parterna inte har träffat en överenskommelse enligt första stycket, ska skiljemännen bestämma vilken lag som ska tillämpas.

Skiljemännen får grunda skiljedomen på skälighet och billighet endast om parterna har bestämt det.

31 § En skiljedom ska vara skriftlig och undertecknas av skiljemännen. Det är tillräckligt att domen är undertecknad av flertalet skiljemän om orsaken till att inte samtliga skiljemän har undertecknat den är angiven i skiljedomen. Parterna får bestämma att skiljenämndens ordförande ensam undertecknar skiljedomen.

I skiljedomen ska dagen då den meddelas och skiljeförfarandets säte anges.

Skiljedomen ska genast lämnas eller sändas till parterna.

34 § En skiljedom som inte kan angripas enligt 36 § ska efter klander helt eller delvis upphävas på talan av en part

1. om den inte omfattas av ett giltigt skiljeavtal mellan parterna,
2. om skiljemännen har meddelat dom efter utgången av den tid som parterna bestämt,
3. om skiljemännen har överskridit sitt uppdrag på ett sätt som sannolikt har inverkat på utgången,
4. om skiljeförfarande enligt 47 § inte borde ha ägt rum i Sverige,
5. om en skiljeman har utsetts i strid med parternas överenskommelse eller denna lag,
6. om en skiljeman på grund av någon omständighet som anges i 7 eller 8 § har varit obehörig, eller
7. om det annars, utan partens vållande, har förekommit något fel i handläggningen som sannolikt har inverkat på utgången.

En part har inte rätt att åberopa en omständighet som parten genom att delta i förfarandet utan invändning eller på annat sätt får anses ha avstått från att göra gällande. Enbart genom att en part har utsett skiljeman ska parten inte anses ha godtagit skiljemännens behörighet att avgöra den hänskjutna frågan. Att en part kan ha förlorat rätten enligt första stycket 6 att åberopa en omständighet som anges i 8 § följer av 10 och 11 §§.

Talan ska väckas inom två månader från den dag då parten fick del av skiljedomen eller, om en rättelse, komplettering eller tolkning enligt 32 § har gjorts, inom två månader från den dag då parten fick del av skiljedomen i dess slutliga lydelse. En part får efter fristens utgång inte åberopa en ny klandergrund till stöd för sin talan.

36 § En skiljedom som innebär att skiljemännen har avslutat förfarandet utan att pröva de frågor som lämnats till avgörande av dem får helt eller delvis ändras på talan av en part. Talan ska väckas inom två månader från den dag då parten fick del av domen eller, om en rättelse, komplettering eller tolkning enligt 32 § har gjorts, inom två månader från den dag då parten fick del av skiljedomen i dess slutliga lydelse. Skiljedomen ska innehålla en tydlig hänvisning om vad en part som vill angripa domen ska göra.

En talan enligt första stycket som enbart rör en fråga som avses i 42 § är tillåten om skiljedomen innebär att skiljemännen har ansett sig vara obehöriga att pröva tvisten. Om avgörandet innebär något annat, får en part som vill angripa beslutet klandra avgörandet enligt bestämmelserna i 34 §.

41 § En part eller en skiljeman får ansöka hos tingsrätten om ändring av skiljedomen när det gäller ersättning till skiljemännen. Ansökan ska ges in av en part inom två månader från den dag då parten fick del av domen och av en skiljeman inom samma tid från skiljedomens meddelande. Om en rättelse, komplettering eller tolkning enligt 32 § har gjorts, ska ansökan ges in av en part inom två månader från den dag då parten fick del av skiljedomen i dess slutliga lydelse, och av en skiljeman inom samma tid från den dag då skiljedomen fick sin slutliga lydelse. Skiljedomen ska innehålla en tydlig hänvisning om vad en part som vill angripa domen i denna del ska göra. En ansökan handläggs enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden.

Ett beslut som innebär att ersättningen till en skiljeman sätts ned gäller även för den part som inte har ansökt om ändring.

Forumfrågor och talefrister m.m.

43 § En talan enligt 2 § andra stycket, 33, 34 eller 36 § tas upp av hovrätten inom vars domkrets skiljeförfarandet har eller har haft sitt säte. Om skiljeförfarandets säte inte är bestämt eller inte är angivet i skiljedomen, får talan väckas hos Svea hovrätt.

Hovrättens avgörande får inte överklagas. Hovrätten får dock tillåta att avgörandet överklagas, om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen. Prövningstillstånd krävs för att Högsta domstolen ska pröva hovrättens avgörande. Detta gäller dock inte vid överklagande av ett beslut som innebär att hovrätten har avvisat ett överklagande av ett hovrättsavgörande.

En ansökan enligt 41 § tas upp av tingsrätten i den ort där skiljeförfarandet har haft sitt säte. Om sätet för skiljeförfarandet inte är angivet i skiljedomen, får ansökan tas upp av Stockholms tingsrätt.

44 § Ansökningsärenden om att utse en skiljeman eller att skilja en skiljeman från uppdraget tas upp av tingsrätten i den ort där någon av parterna har sin hemvist eller av tingsrätten i den ort där skiljeförfarandet har sitt säte. Ansökan får även tas upp av Stockholms tingsrätt. Motparten ska om möjligt ges tillfälle att yttra sig innan ansökan bifalls. Om ansökan avser en skiljemans skiljande från uppdraget, bör även skiljemannen höras.

En ansökan om bevisupptagning enligt 26 § tas upp av den tingsrätt som skiljemännen har bestämt. Om ett sådant beslut saknas tas ansökan upp av Stockholms tingsrätt.

Om tingsrätten har bifallit en ansökan om att utse en skiljeman eller att skilja en skiljeman från uppdraget, får beslutet inte överklagas. Inte heller annars får tingsrättens avgörande enligt 10 § tredje stycket överklagas.

45 a § I mål enligt 2 § andra stycket, 33, 34 eller 36 § får hovrätten på begäran av en part ta upp muntlig bevisning på engelska utan tolkning till svenska.

Första stycket gäller även för rättegången i Högsta domstolen.

46 § Denna lag tillämpas på skiljeförfaranden med säte i Sverige, även om tvisten har internationell anknytning.

47 § Ett skiljeförfarande enligt denna lag får inledas i Sverige, om skiljeavtalet innebär att förfarandet ska ha sitt säte i Sverige eller skiljemännen eller ett skiljedomsinstitut i enlighet med avtalet har bestämt att förfarandet ska ha sitt säte i Sverige eller om motparten annars samtycker till det.

Ett skiljeförfarande enligt denna lag får också inledas i Sverige mot en part som har sin hemvist här eller annars skulle kunna sökas i tvisten vid svensk domstol, om inte skiljeavtalet innebär att förfarandet ska ha sitt säte utomlands.

I andra fall får skiljeförfaranden enligt denna lag inte äga rum i Sverige.

48 § Om ett skiljeavtal har internationell anknytning ska den lag som parterna kommit överens om tillämpas på avtalet. Om parterna inte har träffat någon sådan överenskommelse, tillämpas lagen i det land där förfarandet med stöd av parternas avtal har haft sitt säte eller ska ha sitt säte.

Första stycket tillämpas inte på frågan om en part var behörig att ingå skiljeavtalet eller var behörigen företrädd.

50 § Det som sägs i 26 och 44 §§ om bevisupptagning under skiljeförfarande i Sverige gäller även för skiljeförfaranden som har sitt säte utomlands, om förfarandet grundar sig på ett skiljeavtal och den fråga som lämnats till skiljemännen enligt svensk lag får avgöras av skiljemän.

52 § En skiljedom som meddelas utomlands anses som utländsk.

Vid tillämpning av denna lag anses en skiljedom vara meddelad i det land där förfarandet har sitt säte.

54 § En utländsk skiljedom erkänns och verkställs inte i Sverige, om den part som skiljedomen åberopas mot visar

1. att parterna enligt tillämplig lag saknade behörighet att ingå skiljeavtalet eller inte var behörigen företrädda eller att skiljeavtalet är ogiltigt enligt den lag som enligt parternas överenskommelse ska tillämpas eller, i avsaknad av varje anvisning i sådant hänseende, enligt lagen i det land där skiljedomen har meddelats,

2. att den part som skiljedomen åberopas mot inte i rätt ordning har underrättats om tillsättandet av skiljeman eller om skiljeförfarandet, eller av någon annan orsak inte har kunnat utföra sin talan,

3. att skiljedomen behandlar en tvist som inte avsetts med eller omfattas av parternas begäran om skiljedom, eller att skiljedomen innehåller beslut i en fråga som faller utanför skiljeavtalet, dock ska, om beslut i en fråga som omfattas av uppdraget kan skiljas från beslut som faller utanför uppdraget, den del av skiljedomen som omfattas av uppdraget erkännas och verkställas,

4. att skiljenämndens tillsättande eller dess sammansättning eller skiljeförfarandet strider mot vad parterna avtalat eller, om avtal om detta saknas, mot lagen i det land där förfarandet har haft sitt säte, eller

5. att skiljedomen ännu inte har blivit bindande för parterna eller att den har undanröjts eller dess verkställighet har skjutits upp av en behörig myndighet i det land där den har meddelats eller enligt vars lag den har meddelats.

1. Denna lag träder i kraft den 1 mars 2019.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande om skiljeförfarandet har inletts före ikraftträdandet. Trots det tillämpas de nya bestämmelserna om

a) tillämplig processordning i 41 § och möjligheten att ta upp muntlig bevisning på engelska i 45 a § i de mål och ärenden som inleds i domstol efter ikraftträdandet, och

b) krav på prövningstillstånd i 43 § andra stycket för överklaganden av avgöranden från hovrätten som meddelas efter ikraftträdandet.

På regeringens vägnar

SFS 2018:1954

MORGAN JOHANSSON

Linda Billung
(Justitiedepartementet)